

**PRÍHOVOR PREZIDENTA SR
na pietnej spomienke pri príležitosti sviatku „Deň
boja za slobodu a demokraciu“**

Devín, 17. 11. 2025

Vážený pán predseda Národnej rady,
vážený pán prezident Gašparovič,
vážení členovia vlády Slovenskej republiky,
vážení páni poslanci, excelencie,
vážení predstavitelia Konfederácie politických väzňov Slovenska,
vážené dámy, vážení páni.

Stretávame sa tak, ako každý rok 17. novembra – v Deň boja za slobodu a demokraciu – tu, na historickom Devíne, ktorý je pre Slovensko významným historickým miestom. A nazval by som ho aj miestom nádejí. Naši národní buditelia s Ľudovítom Štúrom na čele putovali na Devínsky hrad s nádejou, že Slováci budú jedného dňa svojbytným a rovnoprávnym národom.

Počas Novembra '89 tu občania Slovenska mohli slobodne prejsť na druhú stranu železnej opony – prežívajúc nádej, že spoločne so svojou krajinou vykročili na cestu k slobode a na cestu k demokracii. Pravidelne na tomto mieste bilancujeme, či sa naše nádeje aj v skutočnosti naplnili. Ako sme naložili so šancou vziať osud našej vlasti do svojich rúk a vyvíjať sa v slobodnom prostredí.

Je nesporné, že naša krajina urobila od Novembra '89 veľký civilizačný skok. Slovensko sa stalo plnoprávnym členom Európskej únie a aj NATO. Cestujeme v rámci Európy bez pasov. A ako členovia eurozóny platíme eurom.

Aj vďaka Novembru '89 získali Slováci pokojnou cestou svoj vlastný štát. A majú navyše k dispozícii celý európsky priestor, v ktorom môžu študovať, podnikat' či hľadať svoje pracovné uplatnenie. A zároveň, v ktorom sa môže Slovenská republika ekonomicky aj kultúrne slobodne rozvíjať. To všetko sa stalo za života jednej jedinej generácie. V takejto realite vyrastajú aj dnešné deti, ktoré to už vnímajú ju ako samozrejmú.

Významným motívom pre ľudí však bola aj nádej na lepší život. Nezakrývajme si oči pred tým, že mnohí ľudia, vítajúci demokratické zmeny, sa chceli mať lepšie než

dovtedy. Chceli budovať svoju kariéru bez potrebnej straníckej pečiatky. Chceli si dopriať veci bez poradcov a prázdnych regálov v obchodoch.

A nezakrývajte si oči ani pred tým, že mnohým z nich sa, žiaľ, tento sen nesplnil. Práve naopak. Celé generácie museli zaplatiť obrovskú cenu za ekonomické zmeny, ktoré prišli po Nežnej revolúcii. Znehodnotili sa ich úspory, mnohí prišli o prácu, nemali dostatočne ostré lakty na to, aby sa presadili vo svete, kde víťazili silnejší.

Ak sú títo ľudia presvedčení, že bez zmeny režimu by sa im dnes žilo lepšie, ako ukazuje nedávny prieskum, potom nehl'adajte chybu v nich. A nehl'adajte ju ani v Novembri '89. A nehl'adajte ju v hodnotách slobody a demokracie. V skutočnosti je to vizitka konkrétnych ponovembrových politických garnitúr, ktoré nedokázali nádej z roku 1989 pretaviť do bežného života ľudí na Slovensku. Garnitúry, ktoré riešili viac vlastné problémy, než problémy ľudí. Garnitúry, ktoré nevedeli pohnúť dlhodobými problémami a výzvami, pretože nedovideli za hranice svojho volebného obdobia.

A rovnako ma mrzí i ďalší nenaplnený odkaz Novembra '89. Vtedy zmobilizovala našu spoločnosť odvaha ľudí, ktorí jednoznačne, ale, čo chcem zdôrazniť, bez hnevu a bez túžby po odplate vyjadrili svoj nesúhlas s vtedajším režimom. Na námestiach, v divadlách, ale aj v školách.

Protagonisti a účastníci Nežnej revolúcie dôsledne odmietli násilie, vulgárnosť a akýkoľvek nátlak. Rozhodujúcou silou, ktorá ich viedla, bola schopnosť zjednotiť sa. A bola to tiež slušnosť. Skúsme tieto hodnoty vrátiť do verejného priestoru i do našich medziludských vzťahov.

A spomeňme si znovu na štyri kľúčové slová Novembra 1989: slobodu, nádej, zmierenie a dialóg. Konajme nielen dnes, ale každý jeden deň tak, aby sme význam týchto slov aj reálne naplňali.

Ak si budeme ctiť slobodu vo vyjadrovaní svojich názorov popri rešpekte k názoru iných – a ak budeme spoločne pracovať na tom, aby sa naplňala naša nádej na lepšiu budúcnosť – dočkáme sa postupne aj zmierenia národa, ktoré dnes tak veľmi potrebujeme. A preto aj tu, z tohto miesta, z Devína, chcem vyzvať všetkých ľudí na Slovensku, aby sme sa navzájom rešpektovali, aby sme rešpektovali cudzí názor, hoci sa nám nemusí páčiť, ak je vyjadrený slušne a na nikoho neútočí, nie je vulgárny alebo

urážlivý. Aby sme rešpektovali všetkých obyvateľov Slovenskej republiky, pretože všetci sú plnohodnotnými občanmi našej krajiny bez ohľadu na to, či sú to študenti alebo mladí ľudia, bez ohľadu na to, či sú to pracujúci ľudia alebo sú to naši seniori, ktorí už dožívajú svoju jeseň života tu na Slovensku.

Všetci sú právoplatní občania tejto krajiny a všetci majú právo si povedať svoj názor, ak s niečím nesúhlasia. Ale musí byť vyjadrený slušne, normálne a my ostatní sa musíme učiť tento názor rešpektovať a nie sa navzájom znepriatelieť a nenávidieť.

Prajem Slovenskej republike všetko dobré k štátnemu sviatku Boja za slobodu a demokraciu a želám všetkým mladým ľuďom a študentom na Slovensku všetko dobré pri príležitosti ich sviatku Medzinárodného dňa študentstva. Ak sa budeme takto tolerantne k sebe správať a ak budeme viesť aj náročné debaty o budúcnosti tejto krajiny, ktoré ale nikdy nepresiahnu nejakú mieru slušnosti, to bude ten náš najlepší odkaz 17. novembra, ktorý pretavíme do našich každodenných životov.

Všetko dobré, nech žije Slovenská republika, nech žije November'89.

Ďakujem veľmi pekne.

